

Dr. Zarnik je bil vedno prvi, kedar je bilo treba odbijati sovražne napade na našo narodnost in naš jezik; on je bil vedno na mestu, kedar je bilo treba buditi in naukuševati slovensko ljudstvo. Slovensko Štajarsko se ima poleg dr. J. Vošnjaka zahvaliti ravno njemu, da se je tako dobro zavedati začelo in da je sedaj s pripomočjo drugih svojih voditeljev tako pogumno obvarovalo svoja tla drznih sovražnih naskokov. Takemu možu bi moral biti hvaležen ves narod in imel bi mu to svojo hvaležnost o ugodni priliki tudi dokazati. Taka prilika je bila ravno sedaj; bila zato, ker ga je koleričen profesor v slovenskem listu napadal tako, da je morala nevolja zgrabit vsakega, kedor ima še količkaj čuta za dostojnost v sebi. Ravno navzlic tem napadom je imel narod slovenski z volitvijo dr. Zarnika dokazati, da ve čislati one, ki so se trudili za najdražje svetinje njegove, da mu ni še tuj čut zahvalnosti. — Zgodilo se je ravno nasprotno. Notranjski volilci so pokazali, da tega čuta ne poznajo. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen“ — s temi besedami da se najbolje označiti razmerje njihovo nasproti dr. Zarniku.

Priznati moramo, da bi nas bilo to ravnanje notranjskih volilcev jako razžalostilo, ko bi ne bili prepričani, da oni možje, ki so stopili dne 25. t. m. na volišče, še niso narod slovenski in da le tá vse drugače sodi o zaslužnih možeh svojih.

Drugo, kar vzbuja o tej volitvi našo pozornost, pa je faktum, da večini notranjskih volilcev nikakor ne pristoji oni častni pridevek, s katerim so jih počastili pred nekaj leti slovenski časniki. „Zavednosti“ ti možje niso dokazali; kajti zavednost se dokumentuje s tem, ako se voli po lastnem prepričanju ne glede na levo in desno tako, da se z volitvami izrazi mnenje naroda. Tega pa na Notranjskem nismo doživeli; kajti volilci so si izbrali poslanca, katerega jim je usilila vlada in kateri je že zanaprej se obvezal, da bode delal vedno tako, kakor bode ona hotela. Kjer se izvoli poslanec s takim programom nasproti kandidatu, kateri si ohranjuje proste roke

in ima pred očmi vedno le koristi naroda in ne volje vlade, tam ne more biti govora o zavednih volilcih. Poleg tega je pa tu šlo za načelno vprašanje in bi torej volilci morali biti tem trdnejši in neupogljivejši, ker so si mogli misliti, da bode vlada njihovo volitev zmatrala za odobravanje svojega ravnanja in potem obračala še večjo skrb na „tako zanemarjeno, a tako potrebno nemščino“.

Veselilo bi nas, ako bi mogli izreči, da je vsaj del notranjskih volilcev dokazal svojo zavednost. A niti tega ne moremo; kajti tudi oni, ki so glasovali za sicer odločnega Hinka Kavčiča, dokazali so, da niso prav razumeli pomena te volitve.

Konečni pouk iz poslednje volitve pa je, da vlada zmaga na Notranjskem z vsakim svojim kandidatom. Že lanskega leta pred deželnozborskimi volitvami so ponujali na velikem mestu tedanjemu profesorju in sedanjemu uredniku Šukljetu — kateri je bil gotovo že takrat za kaj velikega namenjen — kandidaturo proti dr. Zarniku ali dr. Vošnjaku. Tedaj se nam je čudno zdelo, da morejo o Notranjcih tako slabo misliti, da si bodo dali od vlade usiliti poslanca; sedaj se temu ne čudimo več. — —

Vlada ima tedaj jednega upogljivega, zvesto udanega poslanca v deželnem zboru več. Za ta slučaj je obetala v slovenskem svojem organu, da se začne mleko in med cediti ne samo po Notranjskem, temveč po vsej deželi. Čakajmo torej, da to svojo obljubo izpolni. Ako bode res izpolnila svojo obljubo; ako bode jemala v zaščito naš jezik in našo narodnost; ako bode gospodu Adolfu Obresi na ljubo čuvala bolje o izpolnjevanji opravičenih in v ustavi utemeljenih naših zahtev — tedaj naših pravic; potem se sprijaznimo s ponedeljsko volitvijo tudi mi. Če se bode pa na dalje podpiralo razdevajoče delovanje poslaniškega časnikarja, tedaj bode pa z nami vred ves slovenski narod na nedvoumen način vedel izraziti svojo nevoljo, kajti „svaka sila do vremena“.

— P — P.

Bojanci.

Bojanske ženske so sploh srednje, pravilne rasti in z večine, kakor moški, določnih finih potez; lase in oči seveda imajo skoro brez izjeme črne. Vender kolikor so lepe, s svojimi posestricami nad Metliko bi se ne mogle kosati; zadnjih je več in ženitve med sorodniki so pri njih ne navadnejše. Nošnja Bojank je kaj lepa. Opomniti moram, da dekleta nimajo več crvenkap, kakor ravno imenovane unijatske devojke, da se torej od omoženih razlikujejo samo po kitah: dekleta jih nosé na hrbtu, žene na prsih. Pod kitami je položena „parta“ (jermen), na kateri nosi Bojanka, posebno kedar ima praznjo obleko, skoro vse svoje bogastvo: tolarje in drugo srebrnino razne starosti, koncem kit pa preluknjan — naprstnik. Vrhu glave si umejo kaj elegantno speti štirioglati robec „povézačo“, ki jim visi po zatilniku nekako jednako, kakor Romankam. Krog vratu imajo gérdan, nekatere samo iz steklenih korald, druge pa tudi obvezan s srebrnjaki. Vrhu košulje (srajce) nose zobunčič, to je oprsnik, navadno temen, a

ves obšit in pretkan z zlatimi portami. Pod zobunčičem je za navadno tkanica (tkan pas), pri bogatejših pa s škrlatom obšit in s srebrnim novcem nadeven „kraj“. Predpasnik imenujejo „pregača“; tkan je iz pobarvane volne lepo sestavljene; navadni se cenijo po jeden goldinar; z drago s srebrno in zlato vrpco pretkani pa do deset goldinarjev in več. Nu zato pa traja marsikateri vse življenje in zapusti ga še lahko svoji hčeri. Kikle so jim „skuti“ in niso toli dolge, da bi se ne mogle videti živo-bojne čarape, natikače ali cipele, kakor je ravno vreme, suho ali vlažno. Ko imaš več takih bitij pred seboj, zdi se ti, kakor da bereš blestečo bajko bajeslovnega jutra.

Odšle so zadnje mimo nas in maša se je pričela. Moji tovariši so šli v cerkev gledat posebnih obredov iztočne cerkve; meni so bili ti obredi že znani iz Trsta in z Dunaja; ostal sem torej še na mestu, da uživam krasen razgled po bujni v prvem zelenji dihajoči naravi. Pristopi kmalu stari Bojanec, Rade čul sem ga pozneje zvati, in

ker sem mu dal gledati z daljnogledom, postal je mož jako zgovoren in je kazal prav po otročje svoje veselje, kako blizo prineso ta stekla tu kraje ob dolanji Kolpi: Podzemelj, metliško okolico; dalje pot čez Gorjance, na levo od ondod pa, kjer se stikajo Gorjanci in kočevsko gorovje, vinorodni Semič ter blizo ob Labinji in Krupi očrneli grad Krupa. Oj, gospodine, da znate, prične z nekako temnim glasom stavec, da znate, koliko sem prehodil krog Krupe pa tu na levo pri Dragatuši, kjer se rdečita dva cerkvena zvonička krog Pustega Gradca, krog Pobrežke grajščine in v obče, kjer je grajska zemlja bila, koliko sem tujega veselja, pa tudi nasilja videl. Znate, da smo mi Bojanci bili nekaka grajska straža, nam ni trebalo robotati, nego bili smo samo pazniki in biriči ter smo priganjali druge pri delu. Imeli smo orožje, pa so se nas bolj bali tudi kmetje in ne rečem, da ne tudi gospoda. Do štiri sto let je, odkar so se naselili naši dedje v tem kraju. Pobegnili so z drugimi Vlahi pred Turki od Rogulja v Bosni, kjer je bil prvotni naš dom. Prišedše sem je uprašal tedanji grof, čegar je bila ta zemlja, kje se hočejo naseliti, ali ob Kolpi ali ob Gorjancih, a trije izmed njih niso hoteli ne jedno ne drugo, nego so si postavili tu tri kočje, ker leti je bil onda zarasten bukov gozd in našim dedom, ki so bili divji hajduki, ugajalo je

bolj tu, nego kje drugje. Vidite, od treh dedov: Vrliniča, Radojčiča in Kordeža nas je naraslo v 400 letih do čez 50 domovanj in vendar v našem selu ne najdete družega imena. Mi ne damo drugim v selo in s prva ravno tudi nikdo silil ni, ker so se nas bali. Ni sedaj nismo babe, a še jaz pomnim, da smo bili za mojih mladih let krepkejši. Imam 80 let, a z dvajsetimi sem nosil, kakor vsi drugi Bojanci, rdečo kapo, a lase pod njo so mi mahali v kiti po hrbtu; prepasan sem bil z rdečim pasom, a za njim so se svetile pištole. Grof nam je dal porezati kite, pa tudi orožja nismo smeli preveč imeti; rabili so nas, kakor sem rekel, za stražo proti kmetom in so nas hujskali na nje. Znate, gospodine, kolikor so lepa mlada leta, tako življenje mi tedaj vendar ni bilo všeč; z doma nisi smel, kedar bi hotel, samo kedar ti je grof velel; vezane so ti bile roke in samo onda ne, kedar je trebalo biti kmeta. Pomnim, da so se leta 1848., ko je bilo čuti o svobodi, pobunili kmetje krog Vinice in niso hoteli na roboto. Vrlinič, maži! veleli so mi in 76 kmetov je leglo na klop in dobilo jih je tako, kakor tepemo sedaj samo še otroke. Nu, jaz sem jim povedal poprej, kako bode in oblekli so se, da palica ni mogla do živega. Robotali pa tudi niso več, kajti došlo je povelje, da smo vsi svobodni.

(Konec prihodnjič.)

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(„Narodna čitalnica“ v Kranji) priredi dne 31. avgusta 1884 na vrtu g. P. Mayrja ml. veliko slavnost v proslavljenju rojstnega dne našega presvetlega cesarja Frana Josipa I. — Program slavnosti je jako raznovrsten in zanimiv. Začetek ob 4. uri popoldne. Ustopnina za osebo 50 kr.

(Dijaška veselica v Sevnici.) Dne 15. t. m. se je izvršila v splošno zadovojnost vseh navzočih, ki so prihiteli od blizo in daleč, da preživijo nekoliko veselih trenotkov med našo za vse dobro in uzvišeno uneto mladino. Čistega dohodka je bilo preko 46 gld.

(Koperska posojilnica,) o kateri smo nedavno poročali, da se je ustanovila, poklicala je v Koper našega deželnega poslanca, g. Mih. Vošnjaka v ta namen, da ji uredi kot izkušen in izveden strokovnjak vse poslovanje. V stanovanji koperske posojilnice se je zbralo nekaj mož, med njimi tudi deželni poslanec Spinčić in gosp. Mih. Vošnjak je navzočnim gospodom nasvetoval mnogo dobrih naprav, s katerimi se bode okoristila koperska posojilnica.

(Izjava.) „Slovenski Narod“ je pretekli teden pri nesel „Izjava“, namenjeno odločujočim krogom, katero zaradi nečistoč prostora podajemo na tem mestu brez podpisov. Izjava slove:

„Več časa smo že z žalostjo opazovali, kako je „Ljubljanski List“ krenil s prave poti ter začel pisariti proti narodnim zahtevam in narodnim društvom.

Surovi napadi, ki se v novejšem času nahajajo v tem listu proti vsem narodnjakom, ki so slučajno družega mnenja, nego urednik in sodelavci omenjenega lista; zlasti pa skrajno podla očitanja velezaslužnemu in mnogo let za narod naš že trudečemu se dr. Valentinu Zarniku, pa nam dajo povod izreči:

da obžalujemo, da visoka c. kr. vlada kranjska dovoljuje v svojem glasilu pisati v tonu, ki more kompromitovati njo in njene dobre intencije in da „Ljubljanski List“, kakeršen je za sedanjega svojega uredništva, zasluzuje naše in vseh mislečih narodnjakov preziranje in zaničevanje“.

Kaj pa mislite Vi o tem, gospod Obresa?

(Dopolnilne volitve za kranjski deželni zbor.) Izvrševalni odbor klubu narodnih poslancev kranjskega deželnega zbora se je glede volitve v kranjskem velikem posestvu sporazumeval z najuplivišimi konzervativnimi volilci iz skupine velikih posestnikov, pa brez uspeha, ker se omenjeni gospodje ne mogo osebno udeležiti volitve in so sicer sploh tega mnenja bili, da zdaj ne kaže narodnokonzervativni stranki kandidata postavljati v tej volilni skupini, ampak da je umestno, če se ta stranka ne udeleži letošnje dopolnilne volitve. — Glede ribniško kočevskega mestnega volilnega okraja je izvrševalni odbor pri zaupnih možeh povpraševal po pripravnem kandidatu, toda poročalo se mu je, da si Ribničanje s svojimi somišljeniki v Kočevji še niso izbrali kandidata, da bodo pa gotovo vsi storili svojo narodno dolžnost, če se sploh odločijo za volitev. Vsled teh poročil odbor ni mogel proglasiti nobenega kandidata, nego je moral skrb prepustiti tamkajšnjim rodoljubom.

(O zloglasnih 600 goldinarjih) imajo „Národní Listy“ dne 21. t. m. dopis iz Celja, iz katerega posnemamo tale odstavek: „Slovenci res nimajo uzroka, naukuševati se za Taaffejevo vlado. Zanašati se imajo sedaj, kakor pred tem v boji za obstanek svojega naroda le na lastno svojo moč. Ne morejo se pa danes niti ponašati, da so zložni v svojem prizadevanji. Kranjska, iz katere so doslej prihajale vse inšpiracije za narodno delavnost, je — hvala